

EESTI VEEÜHING

ESTONIAN WATER ASSOCIATION

Säästva arengu millenniumi-eesmärgi nr 6 „VESI“ alane kolmas riiklik aruanne ÜROle.

Margus Korsjukov, EV Kliimaministeeriumi veeosakond

ÜLEVAADE ARUANDEST JA SELLE ARUTELU VEEÜHINGUGA

Maret Merisaar, GWP Estonia.

EVÜ sügisseminar 23. septembril 2023.a. Haapsalus, Fra Mare hotellis

1 KAOTADA KÕIKJAL
VAESUS

2 KAOTADA
NALJAHÄDA

3 TERVIS JA
HEAOLU

4 KVALITEETNE
HARIDUS

5 SOOLINE
VÕRDOIGUSLIKKUS

6 PUHAS VESI JA
SANITAARIA

7 JÄTKUSUUTLIK
ENERGIA

8 TÖÖHÕIVE JA
MAJANDUSKASV

9 TÖÖSTUS, UUENDUS
JA TARISTU

10 EBAVÕRDSUSE
VÄHENDAMINE

11 JÄTKUSUUTLIKUD
LINNAD JA ASUMID

12 SÄÄSTEV TOOTMINE
JA TARBIMINE

13 KLIIMAMUUTUSTE
VASTASED MEETMED

14 OOKEANID JA
MERERESSURSID

15 MAA
OKOSÜSTEEMID

16 RAHUMEELSED JA
KAASAVAD
INSTITUTSIOONID

17 ÜLEILMNE
KOOSTÕO

18 KULTUUR

ÜRO säästva arengu tegevuskava aastaks 2030

- 17 eesmärki ja 169 alameesmärki
- Suunised nende ellu viimiseks ning aruandlussüsteem.
- Eesti pikaajalises strateegias „Eesti 2035“ sisaldab lisaks nimetatud 17 eesmärgile ka kultuuriruumi elujõulisust.
- Strateegia „Eesti 2035“ ellu viimist jälgib riigikantselei strateegiabüroo.
- Aruanded ÜRO le on esitatud 2016. ja 2020. aastal.

1916. aastal oli Eesti säästva arengu indeksi alusel maailmas 21. kohal

2020. aastal oli Eesti tõusnud 10. kohale.

Tugevused

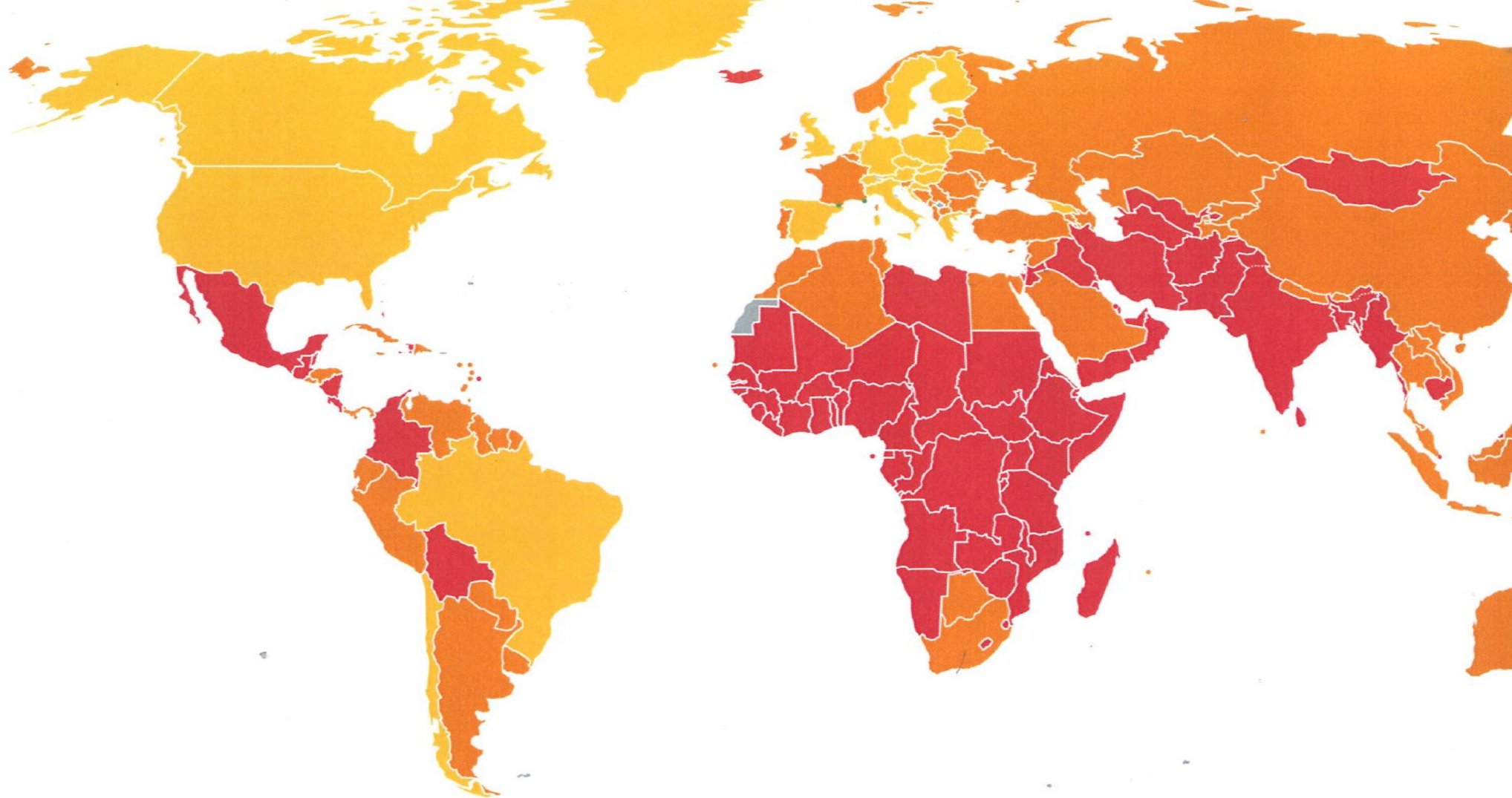
- Haridus
- E-teenused
- Tervishoiukorraldus
- Taastuvenergia osakaal energia lõpptarbimises

Nõrkused

- Sooline võrdsus
- Puuetega inimeste vaesusrisk
- Jäätmete ringlus
- Kasvuhoonegaaside heitkogused
- Looduse mitmekesisuse vähenemine

Säästva arengu (SA) eesmärk 6 „VESI“

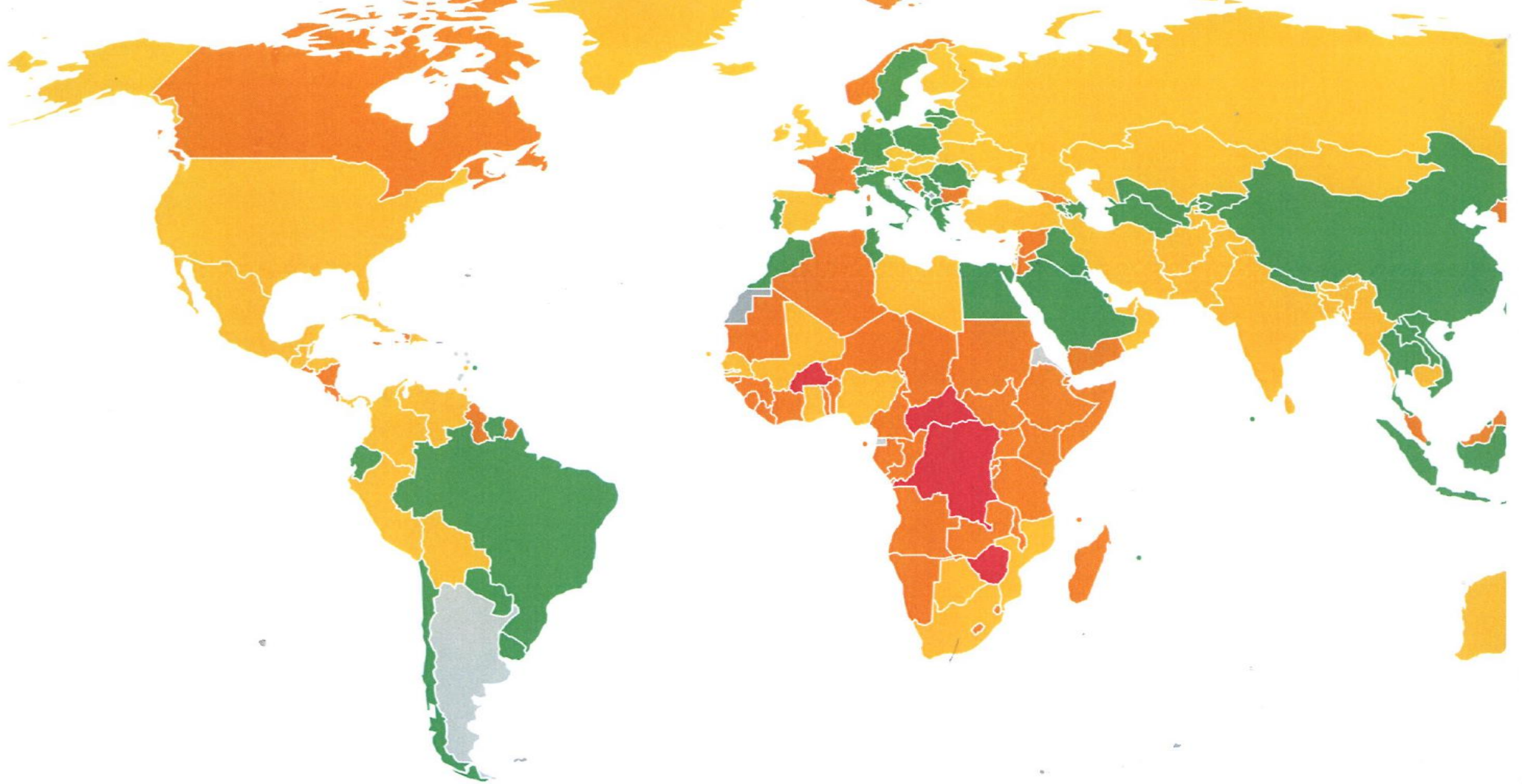
- Tagada kõikidele joogivesi ja kanalisatsioon ning veevarude säästev majandamine.
- **Eesti eesmärgid:**
 - Ökosüsteemide säilitamine/ Loodusrikkuse säilitamine/ ökosüsteemiteenused /saastenaõtjad
- **Hindamiskriteeriumid:**
 - Elanike osatähtsus, kelle reovesi läbib vähemalt teise astme puhastuse
 - Tarbijate osakaal, kes saavad nõuetele vastavat joogivett ühisveevärgist
 - Põhjaveevõtt
 - Pinnavee seisund

Dashboards: ● SDG achieved ● Challenges remain ● Significant challenges remain ● Major challenges remain ● Information unavailable

te are based on the publication Sachs, J.D., Lafortune, G., Fuller, G., Drumm, E. (2023). Implementing the SDG Stimulus. Sustainable Development Report 2023. Paris: SF

Trends: ↑ On track or maintaining SDG achievement ↗ Moderately improving → Stagnating ↓ Decreasing ⊖ Trend information unavailable

isite are based on the publication Sachs, J.D., Lafortune, G., Fuller, G., Drumm, E. (2023). Implementing the SDG Stimulus. Sustainable Development Report 2023. Paris: SC

SA eesmärk 6 „VESI“

- 6.1. Joogivee kättesaadavus
- 6.2. Kanalisatsiooniteenuste kättesaadavus
- 6.3. Reoveepuhastus ja jäätmekäitlus
- 6.4. Tõhusam mageveekasutus
- **6.5. Tervikveemajandus ja piiriülene koostöö**
- 6.6. Veeökosüsteemide sh põhjavee taastamine
- 6.a. Abi arengumaadele
- 6.b. Kohalike kogukondade kaasamine

SDG 6: Clean water and sanitation

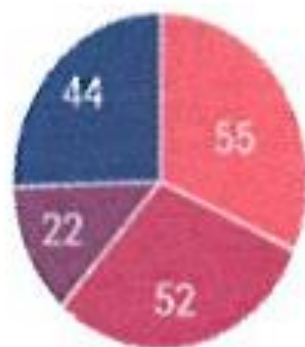
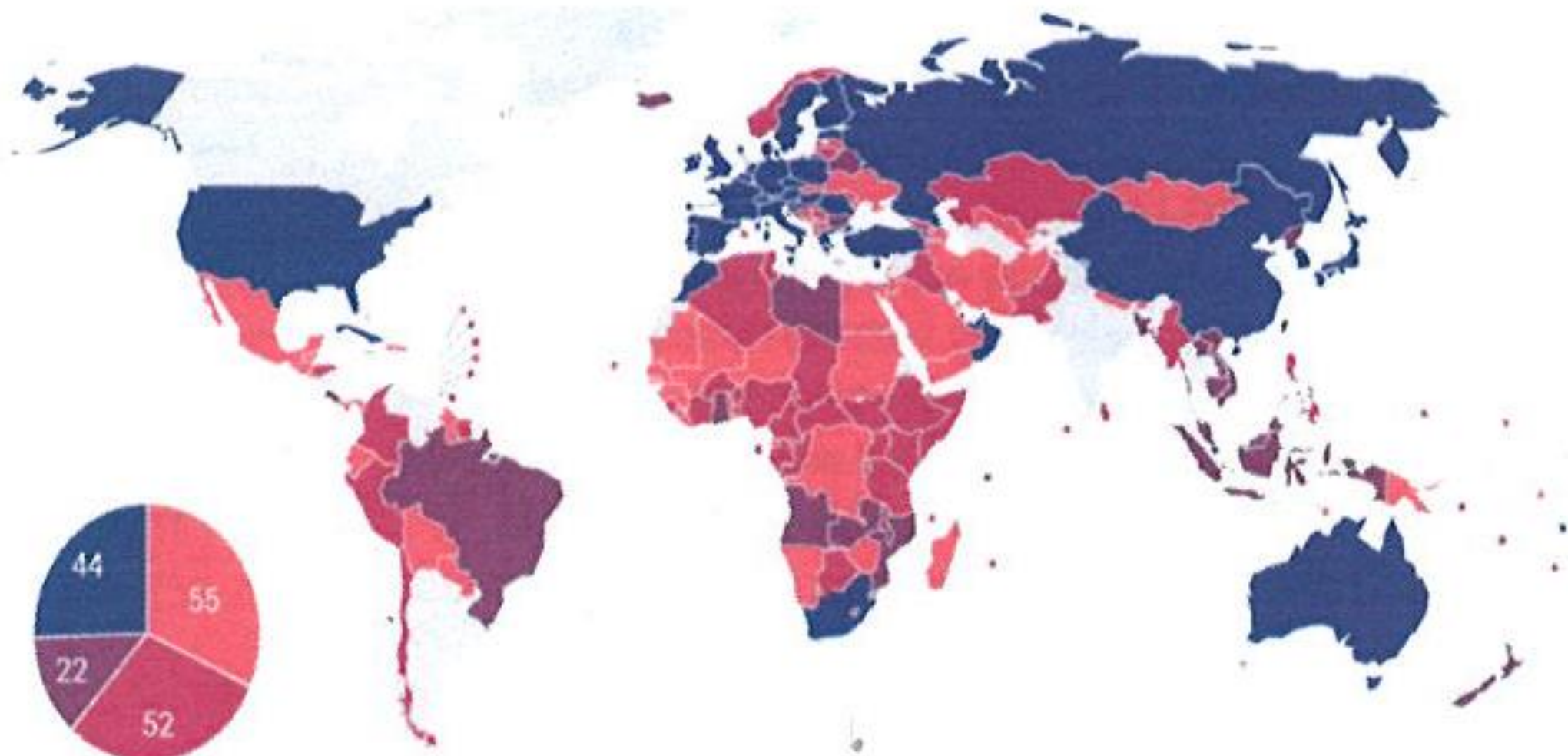
- → Population using at least basic drinking water services
 - ↑ Population using at least basic sanitation services
 - •• Freshwater withdrawal
 - •• Anthropogenic wastewater that receives treatment
-
- •• Scarce water consumption embodied in imports
 - → Population using safely managed water services
 - ↑ Population using safely managed sanitation services

SA eesmärk 6.5. „Tervikveemajandus“

- Rakendada 2030. aastaks veeressursside integreeritud haldamine kõikidel tasanditel, sealhulgas vajadusel piiriülese koostöö raames.
 - 6.5.1 Tervikveemajanduse rakendamise aste skaalal nullist sajani
 - 6.5.2 Veemajanduskoostöö ellurakendamine piiriülestes vesikondades

Progress towards full implementation of Integrated Water Resources Management (IWRM), 2017–2020

Number of countries per progress level

IWRM implementation progress (2017-2020)

■ Limited ■ Moderate ■ Substantial ■ Close to target ■ No trend

Tervikveemajanduse 4 aspekti

- **Eeldused:** Poliitikad, seadused ja tegevuskavad (*Enabling Environment*)
- **Asutused ja osalemine:** osapoolte ja huvirühmade rollid ja mitmekesisus (*Institutions and participation*)
- **Korraldus:** töövahendid valikute ja otsuste langetamiseks (*Management instruments*)
- **Rahastamine:** veevarude kaitse ja majandamise eelarve ja kulutused (*Financing*)

Eeldused: Poliitika, seadused ja tegevuskavad (*Enabling Environment*)

- **Kuidas toetab veeseadusandlus tervikveemajanduse elluviimist? Punasega EVÜ erihinnangud 23.09.2023.a.**
- **90** – Veepoliitika: veekogude seisundile seatud eesmärgid pole alati saavutatud
- **100** – tervikveemajanduse sätteid Veeseaduses järgitakse piisavalt
- **90** – Eesmärkide saavutamine alamvesikonna tasandil
- **90** – Eesmärkide saavutamine veekogumite tasandil
- **100** – Piiriülese koostöö korraldus
- **100/70/100** – kohalikud eeskirjad ja määrused

Asutused ja osalemine: osapoolte ja huvirühmade rollid ja mitmekesisus (*Institutions and participation*)

Kas riigiasutused saavad tervikveemajanduse elluviimist juhtida ja hinnata?

- **100** – Keskkonnaministeeriumi reorganiseerimine kliimaministeeriumiks. Keskkonnaamet kaasab alamvesikonna huvirühmi piisavalt.
- **100/60/100** – **Ministeeriumide vaheline koostöö**
- **100/80/100** – **Huvirühmade kaasamine veemajanduses**
- **100/50/90** – Erasektori kaasamine
- **100** – Tervikveemajanduse võimekuse edendamine

Asutused ja osalemine: osapoolte ja huvirühmade rollid ja mitmekesisus (*Institutions and participation*)

Kas vesikonna ja kohaliku tasandi asutused ka saavad tervikveemajanduse elluviimist juhtida ja hinnata?

- **100** – juhtimine vesikonna tasandil
- **100/90/100** – huvirühmad on kaasatud ka vesikonna tasandil
- **100** – tõrjutud huvigruppide osalemisvõimalused
- **100** – sooline võrdõiguslikkus veemajanduses
- **100/50/100** – piiriülese koostöö korraldus (läti ja vene huvirühmade kaasamine)
- **100** – piirkondlike ja kohalike ametiasutuste kaasamine veemajanduskavade läbivaatamisse

Korraldus: töövahendid valikute ja otsuste langetamiseks (*Management instruments*)

Kuidas on korraldatud tervikveemajanduse ellu rakendamine riigi tasandil?

- 100 – Pikaajalised seireprogrammid huvirühmade kaasamisega
- 100/60/90 – Tõhus pinna- ja põhjaveevarude kasutamine
- 100/90/80 – Saastekoormuse ohjamine läbi veeseaduse ja ÜVK
- 100/60/90 – Veeökosüsteemide ja bioloogilise mitmekesisuse säilitamine
- 100/40/100 – Veeõnnetuste vältimise ja tagajärgede leevendamise meetmed (veeseadus, kemikaaliseadus, hädaolukorrased jm.)

Korraldus: töövahendid valikute ja otsuste langetamiseks (*Management instruments*)

Kuidas on korraldatud tervikveemajanduse ellu rakendamine muudel (*sub-national*) tasanditel?

- **80** – Pikaajalised, kuid mitte üliheade tulemustega meetmed
- **80/60/80** – Põhjaveekogumite majandamise meetmed
- **100/80/100** – Keskkonnaseisundi andmete kättesaadavus
- **80** – Rahvusvaheline andmete- ja infovahetus piirivesikondades

Rahastamine: veevarude kaitse ja majandamise eelarve ja kulutused (*Financing*)

Kuidas rahastatakse veevarude arendamist ja majandamist riigi tasandil?

- **60** – Riigieelarvelised vahendid investeeringuteks ja jooksvateks kuludeks (ainult olulisemad programmid)
- **80** – Riigieelarvelised vahendid tervikveemajanduse üksikelementidele (järelvalve võiks olla tõhusam)

Kuidas rahastatakse veevarude arendamist ja majandamist muudel tasanditel?

- **60** – Raha eraldatakse, kuid alati ei kasutata täielikult
- **100/60/80** – rahalised mõjutusvahendid, tasud veeteenuste ning veevõtu eest ja saastetasud
- **100** – Piiriüleste koostöö rahastamine
- **80** – Alamvesikondade eelarved tervikveemajanduse elementidele: uuringud, kaasamisüritused, töökoosolekud jne. (järelvalve raha kasutamise üle on olemas kuid alati mitte kõige tõhusam)

Täna tähelepanu eest!